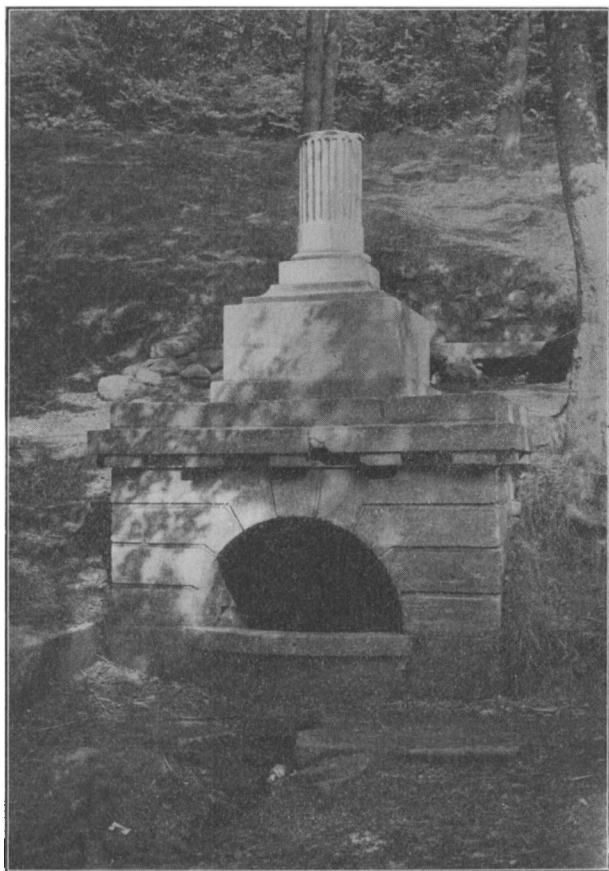

Forskelligt fra Genealogiens og Personalhistoriens Verden.

Louise Kilden i Frederiksdal Skov.

Ved *Louis Bobé.*

Mindesmærkerne over Emiliekilden ved Sølyst og Louisekilden ved Skovstien i Fortsættelse af Prinsessestien — det første sat af en sørgende Ægtefælle over sin Hustru, det andet af en Kvinde som en Hyldest til

LOUISEKILDEN I FREDERIKSDAL SKOV

hendes Søsters Trofasthed, og tilblevne med ti Aars Mellemrum (1780—1791), er med deres karakteristiske Indskrifter kulturhistorisk værdifulde Vidner fra Følsomhedens Tidsalder.

Medens Indskriften paa Emiliekilden ved alfar Vej altid har staaet klar og let læselig, er Inskriptionen paa Forsiden af Louisekilden delvis ud-slettet i Tidens Løb, og af den hører man lejlighedsvis fejlagtig citeret et

Brudstykke som et komisk Exempel paa Smagløsheden i Tidens Udtryksmaade: Louise kom til mig og jeg blev mindre Enke. Af de endnu læselige Ord og Linjer at ville rekonstruere hele Indskriftens Ordlyd maatte synes haabløst, saalænge man ikke kunde finde en fuldstændig Kopi af Texten i dens oprindelige Skikkelse. Ved et Tilfælde fandt jeg afvigte Sommer i Biblioteket paa Pederstrup Slot (Lolland) et lille Hefte med fire trykte Blade, hvis Titel lyder:

Ordene | til Musiken, som opføres ved Lovises Kildes | Indvielse | paa Frederichsdal, | Den 17 August 1791. | Kiøbenhavn, | Trykt hos Nicolaus Møller og Søn. | Kongelige Hofbogtrykkere.

Paa sidste Blad findes »Inscriptionen paa Kildene, som hidsættes.

*O Dul min Glædes og min Sorgs Deeltagerinde!
Som loed mig i Dit Skiod en anden Moder finde,
Ei blot ved Fodsels Baand, men meer ved Venskab min,
Dit Raad, Dit Mod, Din Trøst veiledde mine Trin.
Min Søster! Himlen mig Dit Selskab vilde skienke,
LOUISE blev min Deel, og jeg blev mindre Enke;
Til Vidne derfor staaer et skionsomt Hiertes Gield
Tilligemed Dit Navn paa dette Kildevæld.*

Paa Bagsiden staar endnu aldeles tydeligt følgende Indskrift:

I Aaret 1775 flyttede
Christiana Lovise Warnstedt
hid at boe med mig paa Fridricsdal.
I taknemmelig Erindring heraf, og
for at pryde denne Kilde, som i samme
Aar blev opdaget, er dette Mindesmærke
i Aaret 1791 oprettet
af hennes Syster S. Schulin.

Det sidste C's utydelige Chiffer i Aarstallet kan nu bestemmes ved Hjælp af den fremdragne Piece.

Den hvem Mindesmærket blev rejst for, er Christiane Louise von Warnstedt, født 7 Jan. 1741 i Husum † 9 April 1813 paa Frederiksdal ugift. Hendes erkendtlige Søster er den betydeligt yngre Sophie Hedevig von Warnstedt, f. 1753 i Bergen † 1807 paa Frederiksdal, gift 1771 med Kammerherre Frederik Ludvig Greve Schulin til Frederiksdal, f. 1747 † 1781. Om disse Personer og deres nærmeste har jeg tidligere meddelt Oplysninger i Tidsskriftets 7 Række 6 Bind, S. 45 i det her offentliggjorte Udtog af Breve fra deres Broder Teaterchefen Hans Wilhelm von Warnstedt.

Det kan nu ogsaa oplyses, hvem Verset paa Forsiden af Kilden skyldes, nemlig Digteren af Zarine. Johan Nordal Brun, hvilket fremgaar af Brev fra ham til Grevinde Schulin, som jeg for en Aarrække siden fandt i Arkivet paa Frederiksdal.

Bergen d. 5te Novbr. 1791.

Igien et Brev fra Grevinde Julin! Ja saa tænkte jeg rigtig, da jeg aabnede det fra Deres Naade af 18 Sept: d. a. Igien et Brev! og endnu ikke svare? Ikke takke for den Opmærksomhed, en Dame af saa udmærket Tænkemaade værdiger mig? Ikke bevidne, hvormeget jeg føler den Gield, hvori Folk af ophøyet Smag forstaae saa mesterlig at sætte en stakkels Digter? Nei det er for meget. Jeg bær i det mindste forsikkre Deres Naade, at jeg bevarer Deres Brev som en Laurbær-Krantz flettet mig af de værdigste Hænder i Fredrichs-

dals Have. Men at min Muse ydmyges kun ved at beskue den, da den veed med sig selv, hvorlidet man kan fortiene ved 8 Linier, og at disse, om de have nogen Skønhed, er ganske og alleene Deres. Deres er den heele ædelmodige Handling, Deres det skønne Valg af Sted og Mindesmærke, Deres al den Smag, som hersker i Maaden, hvorpaa en værdig Søsters Navn foreviges. Digteren kan her ingen anden Fortieneste have end den, en troe Oversættelse har af et ypperligt Original-Skrift. De tilsendte Cantater bevidne desuden, hvorlidet man havde behøvt en Reisendes Geist for at faa noget som var det skønne Marmor værdigt. Vor fortræffelige Landsmand, Hr. Conference-raad Ancher har dog alligevel malet mig den heele Fest saa livagtig, at jeg næsten fristedes til at besiuenge den fraværende, og var den tiltænkte Lykke falden i min Lod, at have været Øienvidne til disse fortryllende Opttrin, kunde jeg umuelig, det er jeg vis paa, modstaaet Fristelsen. Man bliver ung paa nye, naar man omringes af uskyldig Glæde og man glemmer sin Aands Afmakt, naar vel anbragte Høytideligheder oppuste den Geist, som laae begravet under Asken. Men nu skal den kiere Bergenske Taage, et vigtigt Embeds Forettninger og min heele Forfattning, med hvis Beskrivelse jeg ikke vil besvære, nok kunde sætte mig i Stand til at imodstaae alle saadanne Fristelser. Deres Naades værdige Broder Hr. Camerherre v: Warenstæd gjorde alt sit for at oplive min Aand, og han har fortrinlige Gaver til at fremlokke og opmuntre Talenter. Jeg føler endnu med levende Erkiendtlighed de mange Forekommelser, han beviiste mig; at Zarine blev opført, skylder jeg ham, og at man har aldeeles tabt den Declamation, som hører til Sørgeespil, er ikke hans Skyld, ikke engang Skuespillernes. Disse bør danne sig efter Publikums Smag. Og da denne har erklæret sig for Synges-Stykker, Opera og alt hvad som understøttes af den fortryllende Musique, bør den alvorlige Tragedie ikke vise sig frem og ikke sætte muntre Folk i ondt Lune? Vore Digtere have og klogeligen indseet dette og derfor ladet Zarine blive hidindtil baade det første og det siste originale Sørgeespil paa den danske Skueplads.

Der var en Tiid, da jeg virkelig følede et uimodstaaeligt Kald til at arbeide i det Skønne, jeg veed ikke hvorvidt jeg kunde have bragt det, naar jeg ikke saa betimelig var bleven nedtrykket af Dannemarks Partie-Aand og de kritiske Kabaler, naar jeg havde faaet offentlige Opmuntringer, naar Publikum i Tiide havde haft fleere Damer af den Stand og Smag og Opdragelse som Deres Naade, mange nok nemlig for at angive Tonen til det oplyste Publikums almindelige Stemme. Men nu er det forbie. Vilde kun nu Recensenterne skaane mig, ikke for Kritik, thi den kan jeg taale, men for deres Berømmelser; thi de ere forhaanende, naar jeg ligner dem med Lovtaler, som de udødsle paa deres medforbundnes Bagateller.

Deres Naade er norsk, og Nordmænd have virkelig kronet mine Arbejder med alt det Biefald de kunde yttre. Kun Skade, Norge er ligesaa lidet Belønningernes Land for Geniet i Forhold til Dannemark, som Jorden er det for Dyden i Forhold til Himmelen.

Jeg er stolt af Deres Gunst, og jeg regner den Dag jeg havde den Ære at henbringe paa Fridrichsdal for den behageligste paa min siste Reise.

J. N. Brun.

Det ses, at han har forfattet Indskriften under sit Ophold i Danmark i Foraaret samme Aar, men har forladt Byen inden Mindestøtten blev afsløret. Syngespillet Høstgildet aabnede Sæsonen. Zarine genopførtes 26. Maj 1791.

Brevet oplyser, som det vil ses, ogsaa, at Texten til den ved Mindesmærkets Afsløring afsungne Kantate skyldes en anden Digter end Nordal Brun, maaske Pram.

Kilden blev et Valfartsted for Tidens ømme Sjæle, for dem der efter Rousseaus Ord elsker, eller har elsket. Grevinde Schulin har paa et Blad, ligeledes bevaret i Frederiksdals Arkiv, optegnet følgende, forlængst udslettede poetiske Udgydelser og dybsindige Tanker, som forskellige, der har hvilet ved denne Kilde, havde indridset paa Grottebænken og som betegnende for Tidsaanden kan hidsættes:

Du hvis Øye denne Kilde ligner ved at gyde Vand,
 Snart din Sorrig sig formilde, men saalænge hold dog Stand!
 Haabet venlig ad dig smile, række dig sin hulde Arm.
 Mistvivl i din Siæl ey hvile, her den flye fra trøstet Barm.
 Hvert et Fied din Fod vil træde, svanger er med idel Fryd,
 Hvi vil du da ene græde, hvor Naturen raaber: Nyd!
 Tøm dens himmelsendte Skatte, lyd dens ømme Moder-Bud,
 Deres Reenhed skal erstatte hvert et Suk du stønner ud.
 Og naar sidste sagte Slummer vugger dig til evig Fred,
 Flygter jo hver jordisk Kummer bort fra trygge Hvile-Stæd.
 Vid da: Livets Torne saare mellem Roser til din Fod;
 Smerten skiænk en billig Taare, kun ey svække den dit Mod!

B—h.

Grevinde Schulin gætter paa at Digtet skyldes den østrigske Generalkonsul Bozenhards Hustru Johanne Henricca født Becker, som ogsaa gjør Vers.

En anden skriver:

Hun yttrede aldrig sin Kummer, men en hemmelig Qval fortærte lig Ormen i Knoppen hendes blomstrende Ungdom. I mørke Tanker hun hen-svandt, og af den blege, gustne Tungsindighed stedse besælet sad hun, Taal-modighed lig, som Kunsten har sadt paa et Gravsted, og ad Sorgen hun smilede.

Under sit Besøg i Danmark 1793 besøgte J. C. Lavater Kilden og skrev med egen Haand disse Linjer paa en Bænk:

Ohne Du, kein Ich; wie dein Du so wird ewig dein Ich seyn. Philosophie, Moral, Religion von Johan Kaspar Lavater 28 VI 1793.

Desuden skrev han nede ved Kilden:

Gehe fröhlich zur Quelle, doch froher zur Quelle der Quelle.

Endelig følgende Impromptu:

Hvad Eden var, er du, o Fridricsdal i Norden
 et sorgfrie Paradis: Elysium paa Jorden,
 Var Lethe mere skøn, velgørende end du,
 Louises Kildevæld og disse Draaber nu.

Herr Erik Siælandsfar til Oreby.

I Personalh. Tidsskr. 8. R., 5. B., S. 305 har Th. Hauch-Fausbøll viet mit korte Svar paa P. M. C. Arups Spørgsmaal et langt Indlæg om Herr Erik Siælandsfar. Om ham vides nu særdeles lidt. Det eneste Brevskab, som omtaler ham i levende Live, er det fra 1326, i Følge hvilket Kongen har paalagt ham at overdrage Hammershus til Lunds Ærkebiskop. I senere Brevskaber optræder hans Enke; det ældste er fra 1371, da hun, maaske efter mange Aars Enkestand, overdrager Graabrødrene omtrent alt sit Eje; det yngste er af 12. Maj 1379. Endnu i et Brev af 26. Dec. 1394 mødes Lavrens Jensen (Blaa) til Oreby som gift med hans Datter Bodil.